

**Arheološka teorija in ostalo /
Archaeological theory and varia**

Stokin, M., Rimska vila v Simonovem zalivu: možnosti prezentacije arheološkega najdišča. - V / In: *Kultura na narodnostno mešanem ozemlju Slovenske Istre*, Razprave Filozofske fakultete (Ljubljana 2002) 87-107.

Župančič, M., "Sejenišče"? - *Kraški rob* 2/1, 2004, 5.

Djurić, B., Novosti v slovenski arheologiji na podlagi avtocestnih raziskav. - *Zgodovina v šoli* 13 1/2, 2004, 21-23.

Žižek, I., Žetale skozi arheološka obdobja. - V / In: *Žetale in Žetalanci nekoč in danes* (Žetale 2004) 28-32.

Fortunat Černilogar, D., M. Mlinar, Naplavine obsoške zgodovine. - *Argo* 47/1, 2004, 31-37.

Djurić, B., Terra Gentis Humanae Memoria. - V / In: *The earth beneath your feet* (Ljubljana 2004) 7-24.

Guštin, M., Dediščini naproti. - *Spomeniškovarstveni razgledi* 6, junij 2004, 24-26.

Vidrih-Perko, V., Ajdna nad Potoki: poročilo o najnovejših arheoloških odkritjih in Arheologija za javnost, študijski primer: projekt Kašarija. - *Jeseniški zbornik* 9, 2004, 205-219.

Vidrih-Perko, V., Arheološka keramika v postizkopavalnih in muzeoloških procesih: študijski primer Ribnica na Dolenjskem. - *Argo* 47/2, 2004, 16-27.

**4. NOVE SLOVENSKE ARHEOLOŠKE MONOGRAFIJE /
RECENTLY PUBLISHED SLOVENIAN
ARCHAEOLOGICAL MONOGRAPHS**

Djura Jelenko, S., *Dr. Hans Winkler in njegov prispevek k arheologiji Mislinjske doline*. - (Slovenj Gradec 2004).

Lazar, I. (ed.), *Drobci antičnega stekla / Fragments of ancient glass*. - *Annales Mediterranea* (Koper 2004).

Lazar, I. (ed.), *Rimljani: steklo, glina, kamen / Die Römer: Glas, Ton, Stein*. - (Celje, Maribor, Ptuj 2004).

Novaković, P., M. Lovenjak, M. Budja, *Osemdeset let študija arheologije na Univerzi v Ljubljani*. - (Ljubljana 2004).

Sakara Sučević, M., *Kaštelir: prazgodovinska naselbina pri Novi vasi / Brtonigla (Istra) / Kaštelir: prehistoric settlement near Nova vas / Brtonigla (Istria)*. - *Annales Mediterranea* (Koper 2004).

Šašel Kos, M., *Lapidarij Narodnega muzeja Slovenije. Rimski spomeniki - vodnik*. - (Ljubljana 2004).

Šašel Kos, M., P. Scherrer, B. Kuntić-Makvić, L. Borhy (ed.), *The autonomous towns of Noricum and Pannonia II / Die autonomen Städte in Noricum und Pannonien. Pannonia II*. - *Situla* 42 (Ljubljana 2004).

Šavel, I., *Neskončen dih: razstava o bakrenodobnem žarnem grobišču pri Krogu. Publikacija k razstavi / The endless breath: exhibition of the Copper Age cremation cemetery at Krog. Catalogue accompanying the exhibition*. - (Murska Sobota 2004).

Štukl, J., *Arheološke raziskave srednjeveške Škofje Loke: katalog razstave*. - (Škofja Loka 2004).

Tecco Hvala, S., J. Dular, E. Kocuvan, *Železnodobne gomile na Magdalenski gori / Eisenzeitliche Grabhügel auf der Magdalenska gora*. - *Katalogi in monografije* 36 (Ljubljana 2004).

Velušček, A. (ed.), *Hočevarica - eneolitško kolišče na Ljubljanskem barju / Hočevarica - an Eneolithic pile dwelling in the Ljubljansko barje*. - *Opera Instituti Archaeologici Sloveniae* 8 (Ljubljana 2004).

Turk, I. (ed.), *Viktorjev spodmol in Mala Triglavca. Prispevki k poznavanju mezolitskega obdobja v Sloveniji / Viktorjev spodmol and Mala Triglavca. Contributions to understanding the Mesolithic period in Slovenia*. - *Opera Instituti Archaeologici Sloveniae* 9 (Ljubljana 2004).

Tina MILAVEC

Irena Šavel: Neskončen dih: razstava o bakrenodobnem žarnem grobišču pri Krogu. Publikacija k razstavi. Pokrajinski muzej, Murska Sobota 2004. 53 str., 51 barvnih fotografij, 3 karte.

Publikacijo sestavljajo krajši prispevki o zgodovini odkritja najdišča ob Muri, nastanku najdišča, opisom nekropole Pod kotom - jug in opisom grobov, časovno opredelitvijo grobišča, orisom načina pokopavanja in opisom verovanja. Na kratko so predstavljeni izsledki analize kostnih ostankov, ki je bila opravljena na HANU v Zagrebu. Podana je tudi uporabljena literatura. Besedilo ima vzporeden prevod v angleškem jeziku.

Pri arheoloških terenskih pregledih na trasi avtoceste Vučja vas - Beltinci in kasnejšem pregledu v mreži je bilo odkrito in potrjeno arheološko najdišče Pod kotom - jug pri Krogu. Izkopavanje pod vodstvom Pokrajinskega muzeja v Murski Soboti je potekalo v letih 2000 in 2001. Na najdišču je bila odkrita zgodnjersrednjeveška zemljanka, prazgodovinsko žarno grobišče, naselbinski ostanki iz zgodnje bronaste dobe in najdbe opredeljene v pozno bronasto dobo.

Opredelitvi pomena nekropol kot vira arheoloških podatkov sledi opis grobišča Pod kotom - jug. Na površini 2800 kvadratnih metrov je bilo odkritih 177 žarnih grobov. Žganina je bila v lončenih žarah, ki so bile večinoma poškodovane v zgornjem delu, nekatere pa močno fragmentirane. Glede na močnejše koncentracije grobov na posameznih odsekih grobišča izkopavalci predvidevajo določene skupine grobov, ki so tvorile posebne sklope. Pridatki v grobovih so redki, se pa posamezni artefakti ali njihovi fragmenti pojavljajo v neposredni bližini grobov. 133 kostnih ostankov je bilo analiziranih, skoraj polovica jih je pripadala otrokom. Poleg sežganih človeških kosti so bile v žarah najdene tudi sežgane kosti nekaterih živali.

Opisi grobov so razvrščeni po sektorjih, podani pa so le opisi grobov z najznačilnejšimi oblikami žar. Poleg opisa so posamezne keramične najdbe prikazane tudi na fotografijah.

Keramično gradivo, ki je glede na obliko in okras umeščeno v sredino 4. tisočletja pr. n. št., sodi med vodilne forme srednjeevropske kulturne skupine s keramiko z brazdastim vrezom, ki se v tem času pojavljajo na prostoru od Avstrije do Romunije in od Slovaške do Slovenije.

Katalog se zaključuje z opisom obreda pokopavanja, opisom oblike in vrste grobov in pomenom verovanja za človeka. Pokojnika so položili na grmado ali na poseben prostor za sežiganje, njegov pepel pa nasuli v žaro. Večina žar na najdišču je imela preluknjano dno, kar lahko nakazuje verovanje v nesmrtnost duše, ki je imela v preluknjani žari prost izhod. Žara z ostanki pokojnika je bila položena v jamo, ki je bila nato zasuta. Včasih so pokojniku pridali še kosti živali ali kakšen predmet. Domneva se, da je manjša gomila vidno zaznamovala grob. Takšen način pokopavanja je v tem časovnem obdobju v okviru badenske kulture edinstven. Obliko verovanja v času bakrene dobe, povezano s skrivnostjo umiranja, izpeljuje avtorica na podlagi okrasa na nekaterih posodah iz grobišča, koščenega amuleta in v bližini najdenega idola ter okrašenega kamnitega orodja.

Martina KNAVS

Katja Hrobat: Kras - Brkini: kraška prazgodovinska gradišča. Kulturno društvo Vilenica, Sežana 2004. 24 str., 13 barvnih slik, 2 črno-beli sliki, 2 risbi, 2 zemljevida.

Ob poplavi raznih vodnikov, kot so npr. planinski, turistični, kolesarski, popotniški, kulinarčni in številni drugi, je pred nami knjižica, ki jo z nekaj zadržki lahko označimo za arheološki vodnik in ta je v zadnjih nekaj letih med prvimi tovrstnimi tematskimi vodniki. Avtorica arheološkega vodnika je spoznavanje prazgodovinskih gradišč na prostoru Kra-